

ZALOŽENÍ SPOLKU A ZMĚNY ÚDAJŮ SPOLKU PO 1. 1. 2014

Spolek od 1. 1. 2014, tedy od účinnosti Zákona č. **89/2012 Sb.** občanský zákoník (dále jen ObčZ) vzniká **zápisem do spolkového rejstříku**, jehož úpravu najdeme v Zákoně č. **304/2013 Sb.**, o veřejných rejstřících právnických osob (rejstříkový zákon), a který je **veden rejstříkovým soudem** (místně příslušný krajský soud). Vznik spolků tak byl **převeden** k 1. 1. 2014 z gesce **Ministerstva vnitra** pod **Ministerstvo spravedlnosti** www.justice.cz.

ZALOŽENÍ SPOLKU

Spolek je založen přijetím stanov. Občanský zákoník předpokládá **dva základní způsoby**:

A) **Shodou zakladatelů na obsahu stanov**

B) **Usnesením ustavující schůze**

Pro oba způsoby platí, v souladu s římskoprávní zásadou „tres faciunt collegium“ („**tři tvoří spolek**“), že spolek musí být založen **nejméně třemi** osobami (nově FO i PO).

A) Založení spolku shodou na obsahu stanov.

Pro tento případ založení **není nutné**, aby se zakladatelé scházeli, postačuje, že na stanovách budou uvedeny jejich **identifikační údaje** (**jméno, adresa, datum narození, datum podpisu a podpis. Ale...**

Je však potřebné ke stanovám vyhotovit ještě dokument, ve kterém bude **datum schůze** či **dohody, identifikace osob, které se rozhodly založit spolek** a **body**, na kterých se tito lidé **domluvili** (tedy **schválení stanov, volba statutárních orgánů spolku, pověření a rozsah jednání za spolek** apod.).

Pozor! I při této formě vzniku spolku **musí mít podání veškeré vyžadované přílohy a podklady** uvedené v tomto dokumentu, a v případě, že ve stanovách je uveden kontrolní či rozhodčí orgán a **není dosud ustaven**, tak rovněž v zápisu tuto skutečnost **uvést**.

B) Založení spolku ustavující schůzí

Ustavující schůze má být svolána alespoň **30 dnů před jejím konáním**. Schůze může být svolána také **elektronicky**, například **vyvěšením pozvánky na webu** či jejím **rozesláním e-mailem**. Pozvánka musí obsahovat **místo, čas a program** jednání.

Pozvánka **nemusí** být k návrhu na zápis spolku příkládána, ale informace o svolání schůze je **vhodné uvést v zápise**. Osoby, které se účastní ustavující schůze, se zapíší do listiny přítomných (**podpisy nemusejí být ověřeny**).

Zápis z ustanovující schůze je potřeba **pořídít do 30 dnů s listinou přítomných**. Na osoby zapsané v listině přítomných se **hledí**, jako by podaly řádnou přihlášku do spolku. Kdo hlasoval **proti** přijetí stanov, může od přihlášky **odstoupit**. O tom musí být učiněn **záznam v listině** přítomných opatřený podpisy odstupujícího a toho, **kdo záznam učinil**.

Zápis je **přílohou návrhu** na zápis spolku. **Podpisy zapisujících nemusejí být ověřeny**. Zápis se skládá ze seznámení s důvody vzniku a účelem spolku, volby předsedajícího, soupisu listiny přítomných, schválení stanov, volby orgánů spolku a určení **osoby, která podá návrh** na zápis spolku.

Samostatnou přílohou je také **souhlas statutárních zástupců a členů kontrolních či jiných orgánů se zápisem** do spolkového rejstříku a **čestná prohlášení**, že splňují podmínky pro výkon funkce statutárního orgánu spolku či člena jiného orgánu spolku (v souladu s § 46 a § 63 zákona č. 304/2013 Sb. a § 152 odst. 2 a § 153 zákona č. 89/2012 Sb.). **Podpisy zde musí být ověřeny** (ověření je možné učinit na poště, na matrice nebo u notáře).

Určení orgánů spolku bude obvykle znamenat určení **nejvyššího orgánu** (členská schůze / valná hromada), který rozhoduje o nejdůležitějších otázkách spolku, a **orgánu statutárního**, který spolek **zastupuje navenek**. Nemusí být shodný s orgánem výkonným zpravidla s výborem.

Statutární orgán může být **individuální** (předseda) nebo **kolektivní** (výbor). Pokud ovšem má mít spolek například předsedu a místopředsedu, jedná se již o kolektivní orgán, jehož členové mají funkce předseda a místopředseda a pokud jsou statutárními zástupci, budou zapsáni i v rejstříku.

V případě **statutárního orgánu** je zapotřebí určit také způsob, **jakým jeho členové jednají** – jestli jednají **samostatně** (každý člen statutárního orgánu může za spolek uzavřít jakoukoli smlouvu), nebo **společně** (pouze společným rozhodnutím mohou uzavřít smlouvu).

Mezi těmito variantami ještě samozřejmě existuje řada podvariant a je dobré **zvážit jak** ochranu zájmů spolku, tak **operativnost jeho fungování**.

Další orgány (např. kontrolní či rozhodčí komise) **nejsou povinné** (fakultativní) a je dobré vždy zvážit, jestli je nově vznikající spolek skutečně potřebuje. V přípravě nového zákona o sportu se však ustavení kontrolní komise stává podmínkou pro čerpání dotací a příspěvků z veřejných rozpočtů!

Další přílohou je **souhlas vlastníka nemovitosti** s umístěním sídla spolku **ne starší než 3 měsíce**. To neplatí, je-li právní důvod zjiitelný z informačního systému veřejné správy. Podle adresy je možné poměrně snadno veškeré údaje dohledat na stránkách Českého úřadu zeměměřičského a katastrálního (**katastr nemovitostí**). Nejpodstatnější ovšem je, aby byla nemovitost **jasně označena celou adresou** a aby souhlas dali **všichni spoluvlastníci**. V případě, kdy je nemovitost ve společném jmění manželů, i oba manželé.

K návrhu mohou být přiloženy také **další přílohy**, které ale nejsou ze zákona povinné. Pokud ovšem chce spolek například v rámci vedlejší činnosti podnikat, je zapotřebí přiložit také **živnostenské oprávnění**.

POSTUP PŘI ZALOŽENÍ SPOLKU A PŘI ZMĚNÁCH ÚDAJŮ SPOLKU

Samotné založení spolku nebo doplnění chybějících údajů nebo změny ve spolicích se realizují podáním tzv. **Návrhem na zápis** nebo **Návrhem na změnu zapsaných údajů** spolku do veřejného rejstříku.

Pokud jednotlivé spolky (k přejmenování občanských sdružení na spolky došlo ke dni účinnosti ObčZ tj. 1. 1. 2014 na portálu justice.cz, dále jen **spolek**) chybějící nebo chybně uvedené údaje **nedoplní do stanovené tříleté lhůty**, pak je soud na **návrh orgánu** veřejné moci nebo **osoby**, které na tom osvědčí **právní zájem**, k 1. lednu 2017 zruší a nařídí jejich likvidaci (více viz § 3041 odst. 2 ObčZ a § 122 Zákona č. 304/2013 Sb. Zákon o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob).

Mimo uvedenou **tříletou lhůtu**, definovanou § 3041 v ObčZ, je důležité držet na paměti také znění § 3042 v ObčZ, který řeší **název spolku**. Odporuje-li název sdružení (spolku) ustanovením ObčZ, přizpůsobí sdružení svůj název požadavkům ObčZ do **dvou let** ode dne nabytí jeho účinnosti (1. ledna 2014). Přičemž nový název spolku musí splňovat podmínky stanovené v § 216 NOZ.

Mezi **povinné údaje**, které musí být zapsané do rejstříku spolků, patří:

- název spolku (pozn. název spolku musí obsahovat slova "**spolek**" nebo "**zapsaný spolek**", případně **zkratku "z. s."**),
- IČO,
- úplnou adresu sídla spolku,

- účel spolku,
- nejvyšší orgán spolku,
- statutární orgán spolku (kolektivní nebo individuální),
- členové statutárního orgánu spolku popř. člen,
- počet členů statutárního orgánu spolku,
- způsob jednání spolku.

Mezi **nepovinné údaje**, které mohou být zapsané do rejstříku spolků, patří:

- předmět vedlejší hospodářské činnosti,
- živnostenská oprávnění,
- popřípadě další údaje, které umožňuje příslušný návrh zapsat.

DOKUMENTY potřebné pro Návrh na zápis nebo změnu údajů spolku (pobočného spolku) zapisovaných do VŘ

Seznam potřebných dokumentů, která musí žadatel doložit, je dostupný na internetových stránkách https://or.justice.cz/ias/ui/download/prilohy_spolky.pdf. Jsou to:

- a) stanovy,
- b) zápis osvědčující průběh ustavující schůze,
- c) zápis o rozhodnutí ustavující schůze o schválení stanov,
- d) oprávnění k podnikatelské nebo jiné činnosti, pokud není tato skutečnost zjistitelná z informačních systémů veřejné správy nebo jejich částí, které jsou veřejnými evidencemi, rejstříky nebo seznamy, ledaže se toto oprávnění nevyžaduje, pokud bude podnikání spolku představovat vedlejší činnost.
- e) zápis o rozhodnutí o změně stanov,
- f) listina osvědčující právní důvod užívání prostor, v nichž je umístěno sídlo spolku, jde-li o prohlášení vlastníka nemovitosti, nesmí být starší 3 měsíců a podpis na něm musí být úředně ověřen.

1 Stanovy spolku – Příloha 1 (pro spolek s oddíly a bez oddílů)

První věc, kterou ke změně zapsaných údajů nebo založení spolku potřebujete, jsou **Stanovy spolku**, které je nutné upravit do podoby odpovídající ObčZ. Stanovy musí obsahovat minimálně tyto **povinné náležitosti stanov**:

Název spolku: Název spolku musí obsahovat slova „**spolek**“ nebo „**zapsaný spolek**“, postačí i zkratka „**z. s.**“. **Název spolku** musí být **nezaměnitelný** s názvem jiné právnické osoby. Proto je vhodné si nejprve v elektronickém rejstříku dostupném na stránkách ministerstva spravedlnosti **ověřit**, zda neexistuje právnická osoba se stejným nebo velmi podobným názvem.

Sídlo spolku musí být určeno **celou adresou**. Zde je potřeba myslet také na to, že aby rejstříkový soud danou adresu zapsal, je zapotřebí přiložit **ověřený souhlas** vlastníka nemovitosti (vzor souhlasu vlastníka sídla je Přílohou 3).

Účel spolku je povinnou součástí stanov. Účel může být v podstatě libovolný. Pokud se jedná o spolek, jehož členové se chtějí účastnit řízení, v nichž budou dotčeny zájmy přírody a krajiny, je vhodné uvést na prvním místě účel „ochrana přírody a krajiny“ s poznámkou „je hlavním posláním spolku“.

Práva a povinnosti členů vůči spolku, popřípadě určení způsobu, jak jim budou práva a povinnosti vznikat.

Určení statutárního orgánu. Statutární orgán tvoří osoby **oprávněné jednat** jménem spolku. Stanovy určí, je-li statutární orgán **kolektivní** (výbor) nebo **individuální** (předseda). Dle § 243 OZ jsou povinné orgány spolku minimálně dva, a to orgán **statutární** (předseda / výbor) a **nejvyšší** (členská schůze / valná hromada).

Dále ObčZ ponechává spolkům **možnost zřídit orgány fakultativní**, zejména **kontrolní komisi** a **rozhodčí komisi**, ale i jiné, budou-li upraveny ve stanovách. Podle § 243 OZ je možné orgány spolku pojmenovat libovolně, pokud to nevzbudí klamný dojem o jejich povaze.

Samotné znění stanov není kromě výše uvedeného **nijak předepsáno**, můžete si je tedy sepsat **podle svých potřeb**. Jinak budou vypadat u spolku sdružujícího několik členů a jinak u spolku, který sdružuje třeba stovky členů a má více než jeden sportovní oddíl a to s právní subjektivitou (zapisuje se jako **pobočný spolek** nebo **bez právní subjektivity** (ten je uveden ve stanovách, ale jako pobočný spolek se nezapisuje). Stanovy se **opatřují datem schválení a podpisem** statutárního zástupce spolku.

2 Schvalovací členská schůze a Listina přítomných – Příloha 2

Dalším krokem je schválení stanov na schvalovací členské schůze. O schválení stanov musí být vyhotoven **Zápis, který bude doplněný o Listinu přítomných**. Zápis se vyhotovuje ve více provedeních pro případnou budoucí potřebu (např.: pro získání živnostenského oprávnění). **Originál** zápisu (nebo **úředně ověřená kopie**) by měl být čitelný a měl by obsahovat **všechny náležitosti** zápisu. Mělo by být patrné, kdo zasedání svolal a jak, kdy se konalo, kdo je zahájil, kdo mu předsedal, zda je schůze usnášení schopná (včetně uvedení počtu přítomných členů a celkovém počtu členů spolku), jaké případné další funkcionáře členská schůze zvolila, jaká usnesení přijala a kdy a kde byl zápis vyhotoven (viz § 254, odst. (2) ObčZ). Zároveň musí být **opatřen příslušnými podpisy** (předsedou návrhové komise nebo statutárním zástupcem).

V případě, že členové statutárního orgánu nebo kontrolní komise jsou **voleni** na valných hromadách **bez uvedení funkcí** a **volí si** předsedy, místopředsedy resp. jiné funkce **až na svých zasedáních ze svého středu**, je potřebné dokládat k zápisu i originály zápisů s potřebným obsahem z těchto schůzí.

Pro úsporu času a peněz za ověření podpisů všech zakladatelů se doporučuje **pověřit na schvalovací členské schůzi pouze jednoho** ze zakladatelů/členů spolku k podání Návrhu na zápis/změnu zapsaných údajů spolku do veřejného rejstříku. V tomto případě bude na návrhu stačit pouze jeho **ověřený podpis** (viz ObčZ, § 226 odst. 2).

3 Písemný souhlas vlastníka nemovitosti s umístěním sídla spolku - Příloha 3

Pokud má spolek sídlo v objektu vlastněného jinou právnickou nebo fyzickou osobou, než je člen spolku, pak o tento souhlas musí spolek požádat skutečného vlastníka podle listu vlastnictví. (obec / obecní úřad, univerzita / rektor, obchodní společnost / statutární zástupce apod.) Písemný souhlas vlastníka nemovitosti s umístěním sídla spolku musí být podepsán **úředně ověřeným podpisem**. Souhlas nesmí být starší jak 3 měsíce.

4 Čestné prohlášení členů statutárního orgánu – Příloha 4

Jde o dokument, ve kterém člen statutárního orgánu dává souhlas s tím, že bude do veřejného rejstříku spolku zapsán jako statutární orgán, včetně potřebných údajů. Doporučuje se spojit jej s podpisovým vzorem člena statutárního orgánu pro případnou další potřebu při jednání s jinými úřady a institucemi. **Čestné prohlášení musí být podepsané úředně ověřeným podpisem.** Pokud člen statutárního orgánu má **vysokoškolský (akademický) titul**, pak přílohou tohoto čestného prohlášení **musí být také úředně ověřená kopie diplomu.**

5 Čestné prohlášení členů kontrolní komise – Příloha 6

Jde o dokument, ve kterém člen kontrolní komise dává souhlas s tím, že bude do veřejného rejstříku spolku zapsán jako člen kontrolní komise, včetně potřebných údajů. Čestné prohlášení musí být podepsané **úředně ověřeným podpisem.** Pokud člen kontrolní komise má **vysokoškolský (akademický) titul**, pak přílohou tohoto čestného prohlášení musí být také **úředně ověřená kopie diplomu.**

6 Zápis ze zasedání nejvyššího orgánu spolku, který rozhodl o jmenování všech členů statutárního orgánu spolku a kontrolní komise.

Jde o zápisu členské schůze, na které byl volen statutární orgán => individuální (předseda) nebo kolektivní (výbor – všech jeho členů) a všichni členové kontrolní komise (je-li zřízena). Pokud byl volen statutární orgán na jiné schůzi než kontrolní komise, pak je nutné doložit oba tyto zápisy.

7 Zápis ze zasedání kontrolní komise,

na které došlo k volbě jejího předsedy. Jde o zápis ze zasedání kontrolní komise, na které byl zvolen její předseda.

8 Plná moc pro osobu oprávněnou k podání příslušného Návrhu – Příloha

V případě, že bude za spolek podávat příslušný Návrh **pověřená osoba** (řádně zvolená na schvalovací členské schůzi), která **není členem** statutárního orgánu, pak soud vyžaduje mimo zápisu ze schvalovací členské schůze, také doložení **plné moci**, ve které zmocnitel (statutární orgán spolku) dá zmocnění dané osobě (osobě určené na schvalovací členské schůzi) **k provedení všech úkonů** spojených s podáním příslušného Návrhu na příslušný krajský soud.

9 Úředně ověřené kopie dalších dokumentů

Např.: výpisy o získaných živnostech pro potřeby vedlejší hospodářské činnosti (Hostinská činnost, Prodej lihovin, atd.).

10 Inteligentní formulář – Příloha

Samotný **Návrh na zápis** změn zapsaných údajů spolku do veřejného rejstříku se podává na dokumentu **Inteligentní formulář**, který se vypisuje pouze na <https://or.justice.cz/ias/ui/podani> v rámci **webového formuláře**. V případě, že se nedokončí vyplnění při jednom otevření, je možné si opsat **čárkový kód** v horní části formuláře (číslice a písmena) a pod tímto kódem si jej do 30 dnů opět otevřít a dokončit. Příslušný návrh se podává u příslušného rejstříkového soudu, pod které spolek spadá. Jejich seznam včetně kontaktních adres je dostupný na <https://or.justice.cz/ias/ui/soudy>.

Návrh se vytváří vyplněním tzv. "**Inteligentního formuláře**" (v elektronické formě), kdy postupujete tak, že vyberete z nabídky **Typ podávaného návrhu:**

Prvozápis – Spolek

nebo

Změna zapsaných údajů – IČ,

a pokračujte klepnutím na tlačítko "Vytvořit návrh".

V dalším kroku postupně vyplňte všechny požadované položky formuláře, konkrétně jde o tzv. Předmětnou část a Závěrečnou část.

Kdykoliv můžete práci na formuláři přerušit a později (do 30 dnů) se k rozpracovanému formuláři vrátit pomocí tzv. návratového kódu, který systém automaticky generuje (pozn. nezapomeňte si jej poznačit). Návratový kód je vyznačen v červeném rámečku na obrázku výše.

Vyplnění předmětné části

Stiskem tlačítka: „**Vyplnit předmětnou část**“ zobrazíte stránku pro zadání návrhu na zápis subjektu nebo pro úpravy údajů subjektu. V této části vyplňte údaje návrhu na zápis subjektu nebo provedete všechny požadované změny a poté kliknete na tlačítko: "Uložit".

Pro vyplnění předmětné části dbejte pokynů uvedených v elektronickém formuláři. Budete postupně vyplňovat **údaje o subjektu**, který je předmětem návrhu (tedy o vašem spolku), konkrétně jde o: název spolku, sídlo spolku, hlavní a vedlejší činnost spolku, název nejvyššího orgánu spolku, statutární orgán spolku, počet členů statutárního orgánu spolku, poté údaje o všech členech statutárního orgánu spolku, dále způsob jednání za spolek a údaje o kontrolním orgánu spolku (pokud je zřízen pak vypsát jeho název, počet členů a jednotlivě vypsát údaje o všech členech).

Všechny zapsané údaje budou později veřejně dostupné v rejstříku spolků. Formulář skutečně poměrně inteligentně pomáhá s vyplněním údajů, přesto věnujte vyplnění údajů patřičnou pozornost.

Vyplnění závěrečné části

Stiskem tlačítka: „**Vyplnit závěrečnou část**“ přejdete na stránku, ve které se vyplňují další nutné informace pro podání, které ovšem nejsou předmětem návrhu na zápis subjektu nebo jeho změn. Pro vyplnění závěrečné části dbejte pokynů uvedených v elektronickém formuláři.

Budete postupně vyplňovat **údaje o navrhovateli** (pozn.: zpravidla je zde automaticky vyplněno původní sdružení - nastaveno systémem, tento údaj ponechte), dále vyplňte údaje o osobě oprávněné k podání příslušného návrhu (viz Schvalovací členská schůze), včetně typ zmocnění a na závěr seznam příloh (konkrétně název dokumentů a jejich počet). Do příloh запиšte všechny nezbytné dokumenty potřebné pro podání návrhu (Potvrzení o síle spolku, stanovy, zápisy členské schůze atd.).

Po vyplnění Předmětné a Závěrečné části Vám se doporučuje zkontrolovat zadané údaje pomocí tlačítka: „**Náhled formuláře**“, díky kterému zobrazíte PDF soubor s podobou finálního návrhu. V případě, že by bylo potřeba návrh **opravit**, pak se stačí vrátit zpět do předchozích kroků. Pozn.: příslušné tlačítko je aktivní, pouze za předpokladu, že jsou vyplněny obě části formuláře.

Pokud je vše v pořádku, stiskněte pro vygenerování finálního návrhu tlačítko: „**Generovat podání**“. Po vygenerování finálního formuláře budete mít možnost vybrat způsob odeslání, případně návrh vytisknout.

Návrh můžete podat buď plně **elektronicky**, nebo klasicky **papírově**, tedy poštou. K elektronickému podání potřebujete **elektronický podpis** nebo **datovou schránku**. Jelikož většina spolků nedisponuje datovou schránkou ani elektronickým podpisem, tak se

doporučuje podat návrh klasickou papírovou formou - zaslání poštou. Proto si vygenerovaný návrh v elektronickém formuláři vytiskněte.

Po vtištění návrhu si jej také uložte ve formátu PDF, pro případné další využití, nebo zpětnou kontrolu. Po dokončení těchto posledních dvou kroků můžete ukončit práci v inteligentním formuláři.

Vytištěný návrh musí **podepsat úředně ověřenými podpisy všichni navrhovatelé**, tedy min. 3 osoby, **nebo jedna osoba pověřená** na schvalovací členské schůzi. Jeden ověřený podpis stojí **30 Kč**, a lze jej vyhotovit na pobočce České pošty nebo na pobočkách Czech POINT.

Časově omezené osvobození spolků od soudních poplatků

Jak známo, od 1. 1. 2014 - na základě nového ObčZ č. **89/2012** Sb. ve spojení se zákonem č. **304/2013** Sb. o veřejných rejstřících, a také na pozadí (neupraveného) zákona č. **549/1991** Sb. o soudních poplatcích, byly také všechny spolky zatíženy soudním poplatkem ve výši á **1.000 Kč za (každý) návrh směřující k úpravě**, opravě nebo jiné změně stavu zápisu v soudním spolkovém rejstříku.

Nicméně - Parlament ČR dne 9. 12. 2014 schválil zákon č. **335/2014** Sb., kterým se "subtilně" **novelizuje** zákon č. 549/1991 Sb. o soudních poplatcích, a to **JEN** na dobu **od 29. 12. 2014 do 30. 6. 2016!**

Tato "novelizace" upravuje (dočasně) znění § 11, odst. 2 zákona č. 549/1991 Sb., a to tak, že do jeho konce vkládá nové textové ustanovení pod písmenem = "u" =, které (mimo jiné) **osvobozuje SPOLKY** od soudních poplatků ve věcech veřejného rejstříku, a to na dobu od 29. 12. 2014 do 30. 6. 2016!!!

V rámci této novelizace je ponecháno BEZE ZMĚNY také znění § 11, odst. 3 téhož zákona, když v důsledku toho, by spolky - po uvedenou dobu - měly být také osvobozeny od soudních poplatků v řízeních:

- a) o návrhu na nařízení předběžného opatření,
- b) před odvolacím soudem,
- c) o povolení (soudní) obnovy,
- d) o žalobě pro zmatečnost,
- e) před dovolacím soudem,
- f) o kasační stížnosti,
- g) o výkon rozhodnutí,
- h) exekucí.

Podání návrhu na krajský soud

Elektronicky vytvořený návrh (s úředně ověřeným podpisem) a všechny další přílohy (ověřené ty, které vyžaduje zákon) odešlete **doporučeně** na adresu příslušného rejstříkového soudu, popřípadě podejte **osobně** na podatelně krajského soudu.

Do **30 dnů** od podání návrhu, byste měli obdržet Usnesení s rozhodnutím rejstříkového soudu. V případě, že soud vystaví usnesením souhlas o zápis nových skutečností, budete mít 15 dní na odvolání, poté nové skutečnosti nabydou právní moci. Tento dokument obsahující mimo jiné **aktuální výpis** z rejstříku spolku si pečlivě uschovejte.

V případě, že budou soudu nějaké informace **chybět** nebo budou v návrhu jiné nedostatky, soud Vás v usnesení požádá o jejich **odstranění či doplnění** a stanoví lhůtu, ve které musíte podmínky splnit.

V takovém případě je usnesení opatřeno tzv. **Fj číslem** (ve tvaru: Fj xxxxxx/2014/KSBR), pod kterým vytvoříte **Doplnění podaného návrhu** – opět v inteligentním formuláři. V tomto doplnění (stejný formulář jako původní) doplníte

požadované chybějící údaje a spolu s chybějícími listinami opět zašlete nejlépe doporučeně na krajský soud, dle pokynů popsaných v obdrženém Usnesení. Příslušný doplňující návrh je nutné opět opatřit úředně **ověřeným podpisem** osoby oprávněné jednat za spolek v otázce podání návrhu.

Pokud budou všechny informace zaslané soudu v pořádku, soud vás v zaslaném oprávněném usnesení informuje o rozhodnutí o zápisu změn do rejstříku spolků, opět s **15 denní** odvolací lhůtou. Tento dokument obsahující mimo jiné aktuální výpis z rejstříku spolku si pečlivě uschovejte.

Přijaté usnesení je posledním krokem, který již jen potvrzuje fakt, že Vámi zadané údaje byly zapsané do veřejného rejstříku spolků. Od data uplynutí 15 denní odvolací lhůty, tak můžete využívat např. nový název spolku při komunikaci s ostatními subjekty. Úplně posledním krokem, který se doporučuje provést, je výměna razítek, kde upravíte nově zapsané údaje.

POBOČNÉ SPOLKY DETAILNĚ

Z **funkčního hlediska** nejsou pobočné spolky ničím jiným, než tím, co předchozí právní úprava nazývala tzv. **organizačními jednotkami** občanských sdružení. Změny spočívají pouze v rozsahu a detailnosti jejich zákonného ukotvení. Bývalý zákon o sdružování občanů (83/1990 Sb.) se co do úpravy organizačních jednotek omezuje na konstatování, že mohou vzniknout a že mohou jednat svým jménem (srov. § 6 a 9). Zbytek bylo třeba dovodit z obecných ustanovení občanského zákoníku popřípadě z judikatury.

Z **praktického pohledu** by bylo možné pobočné spolky připodobnit k pobočkám obchodních společností.

Z **pohledu právního** se však pobočné spolky od poboček přece jenom výrazně liší, a to svou **právní osobností**. Zatímco pobočky jsou pouze objektem práva a nemohou samostatně nabývat práva povinnosti, **pobočné spolky jsou subjektem práva**. Jako subjekt se pobočný spolek ocitá v určité **dvojroli**. Na jedné straně je **součástí** spolku jako širšího celku, na straně druhé je **svébytnou právnickou osobou**. Aby v rámci tohoto postavení nedocházelo ke střetům, je jeho **samostatnost výrazně omezena**.

V první řadě se to týká jeho **způsobivosti k právnímu jednání**. Tou je pobočný spolek nadán pouze do té míry, kterou **připustí stanov hlavního spolku** (srov. § 228 odst. 1 ObčZ). Jinými slovy, **záleží především na hlavním spolku**, jakou činnost pobočnému spolku umožní a zda ho ve výsledku přiblíží spíše plnohodnotné právnické osobě, nebo nesamostatné organizaci.

Omezení přitom mohou spočívat v podstatě v čemkoliv. Pobočnému spolku nemusí být např. umožněno **nakládat s nemovitostmi, přijímat úvěry, nabírat zaměstnance** apod. Limitem pro tato omezení jsou pouze obecné zásady ochrany práv třetích osob, zákaz zneužití práva, zákaz porušení dobrých mravů apod.

Další specifikum spočívá v **podmíněné existenci** pobočných spolků - mohou totiž existovat pouze do té doby, **dokud existuje i hlavní spolek**, který je založil. Pokud by došlo k jeho zrušení, musí automaticky dojít i ke zrušení všech jeho pobočných spolků (srov. § 230 ObčZ). Z tohoto důvodu označuje teorie pobočné spolky jako tzv. **odvozené (či také vedlejší) právnické osoby**.

Založení pobočného spolku

Možnost založit pobočný spolek **musí vyplývat přímo ze stanov hlavního spolku** (§ 219 ObčZ). V nich je přitom třeba **uvést** buď již **konkrétně zakládané pobočné spolky**, nebo alespoň **mechanismus jejich budoucího zakládání**. Jako praktičtější se přitom jeví druhá možnost, neboť nevyžaduje změnu stanov pokaždé, když má dojít k založení nového

pobočného spolku. Samotný mechanizmus pak může spočívat například v **určení pravomoci** statutárního orgánu rozhodovat o založení pobočného spolku většinou hlasů apod.

Stejně jako u jiných právnických osob je i u pobočného spolku proces jeho vzniku **dvoufázový**. Výše uvedené založení je pouze prvním krokem. Aby došlo ke **skutečnému vzniku** pobočného spolku, je třeba přistoupit i k jeho **zápisu do veřejného rejstříku**. Den zápisu je pak i dnem jeho vzniku (§ 229 odst. 1 ObčZ).

Rejstřík spolků

Pobočné spolky se zapisují do tzv. spolkového rejstříku podle kritéria formální a materiální publicity a v něm uvedené informace tak budou závazné i veřejně přístupné. Základní okruh **povinně zveřejňovaných** informací je u pobočných spolků **stejný** jako u jiných právnických osob: sídlo, předmět činnosti, právní forma, den svého vzniku a zániku, identifikační číslo, název a složení statutárního orgánu, případný status veřejné prospěšnosti, apod. (§ 25 rejstříkového zákona).

K těmto informacím budou muset **pobočné spolky dále doplnit: rozsah** své právní samostatnosti (tj. do jaké míry mohou samostatně nabývat práva a povinnosti), rozsah **ručení za jejich dluhy** ze strany hlavního spolku (k tomu viz níže) a v neposlední řadě musí **identifikovat svůj mateřský** hlavní spolek (§ 29 odst. 2 rejstříkového zákona). Návrh na zápis do rejstříku spolků podává **při zakládání pobočného spolku hlavní spolek**.

Změnu či výmaz daných údajů však **poté může navrhnout i sám pobočný spolek**. K danému řízení je přítom po celou dobu příslušný rejstříkový soud hlavního spolku.

Název pobočného spolku

Základním identifikačním znakem pobočného spolku je stejně jako u jiných právnických osob jeho **název**. Kromě obecných náležitostí názvu zejména neklamavosti, nezaměnitelnosti (srov. § 132 a násl. ObčZ) je přítom třeba splňovat i podmínky uvedené v § 228 odst. 2 ObčZ, který říká: „*Název pobočného spolku musí obsahovat **příznačný prvek názvu hlavního spolku** a zároveň **vyjádřit jeho vlastnost pobočného spolku***“. Musí být patrné, že se jedná o subjekt, a dále, že se jedná o subjekt, který má spolkovou povahu a odvozenou právní osobnost (tzv. akcesoritu).

Pojem pobočný spolek v sobě tyto náležitosti zahrnuje automaticky, a proto je vhodné ho zakomponovat přímo do názvu. Např. „*Racek, pobočný spolek Pelhřimov*“. Připouští se však i použití jiných pojmů. Důvodová zpráva ObčZ např. zmiňuje pojmy jako místní organizace, základní organizace, sekce apod. Ačkoliv jim nelze obecně nic vytknout, je třeba upozornit, že tyto pojmy sice vyjadřují akcesoritu, nikoliv však již **spolkovost** daného pobočného spolku. Proto je např. název Racek, místní organizace Pelhřimov potřeba považovat za nedostatečný, zatímco Racek, místní spolková organizace Pelhřimov či Spolek Racek, místní organizace Pelhřimov, kde už je spolkovost vyjádřena, za vyhovující.

Majetkové poměry mezi pobočným a hlavním spolkem

Vztah pobočného a hlavního spolku stojí na principu **oddělených majetkových sfér**. Souhrn majetku a dluhů (tj. jmění) pobočného spolku tedy **nelze považovat** za podmnožinu majetku hlavního spolku. Jejich vzájemné majetkové poměry se tak v základním pojetí nijak neliší od vztahu mezi samostatnými osobami. **Mohou se** sice na základě dohody stát **spoluvlastníky** určité věci či solidárními dlužníky určitého závazku, nicméně přímo ze zákona pro ně nic takového neplatí.

Přesto **není jejich majetek oddělený** absolutně. V první řadě je zde možnost, aby namísto dohody jejich majetková provázanost vyplývala **přímo ze stanov**. Další rozdíl vyplývá z **existenční závislosti** pobočného spolku na hlavním spolku. Pobočný spolek sice za

dluhy hlavního spolku ze zásady neodpovídá, nicméně je třeba mít v patrnosti, že hlavní spolek může pobočný spolek zrušit (způsobem uvedeným ve stanovách). Pokud na něj potom má dle stanov přejít likvidační zůstatek, může pomocí něj uhradit i své dluhy. Z tohoto důvodu je pobočný spolek silně motivován podpořit hlavní spolek v případě, pokud by se měl např. dostat do úpadku. V nadneseném smyslu je tak možné hovořit o tom, že **dluhy hlavního spolku jsou i dluhy pobočného spolku**.

Opačně tato logika však nefunguje. Pokud se dostane pobočný spolek do úpadku, **nemusí to mít na hlavní spolek vůbec žádný vliv**. Hlavní spolek tedy není ze svého existenčního pohledu tolik motivován hradit za pobočný spolek jeho dluhy. **Výjimka** nastává pouze při zakládání pobočného spolku. Jestliže **pobočný spolek byl již založen, ale nebyl dosud zapsán** do spolkového rejstříku, je z právního jednání tohoto tzv. předčasného pobočného spolku **zavázán společně** a nerozdílně i hlavní spolek (viz § 229 odst. 4 ObčZ).

Jakmile je však do tohoto rejstříku zapsán, zavazuje jeho právní jednání ze zásady pouze jeho. Stejně tak, jako ze zákona nevyplývá majetková solidarita mezi hlavním a vedlejším spolkem, nevyplývá z něho ani vzájemné ručení za své závazky.

Tento vztah může být nicméně založen stanovami. Koneckonců ObčZ s tím počítá, když v § 229 odst. 4 uvádí: *“Ode dne zápisu pobočného spolku do veřejného rejstříku ručí hlavní spolek za dluhy pobočného spolku v rozsahu určeném stanovami.”* Výslednou míru ručení vyplývající ze stanov je poté třeba zapsat do rejstříku spolků (viz § 29 odst. 2 písm. b rejstříkového zákona).

Oproti tomuto **ručení en bloc** je však třeba odlišit ručení **ad hoc**, tedy ručení, které vzniká v určitém konkrétním případě na základě dohody mezi hlavním a pobočným spolkem. Takovému ručení pochopitelně výše uvedené nebrání.

Zánik pobočného spolku

Stejně jako založení pobočného spolku je i jeho zánik **dvoufázový**. Prvním krokem je zrušení. K němu může dojít jak z obecných důvodů dopadající na všechny právnické osoby – např. dosažením účelu, rozhodnutím soudu pro neplnění určitých zákonných požadavků (srov. § 168 a násl. ObčZ), tak ze zvláštních důvodů, jako je již zmiňované zrušení hlavního spolku, popř. rozhodnutí hlavního spolku o zrušení některého z jeho pobočných spolků.

Pokud pobočný spolek zanikne bez právního nástupce (tedy jinak než např. fúzí), je třeba, aby před jeho zánikem proběhla klasická likvidace (dle § 187 a násl. ObčZ).

Jakmile dojde k **vyrovnání všech dluhů**, může dojít i k rozdělení likvidačního zůstatku podle stanov, přičemž pravidlem bude bezpochyby přechod celého likvidačního zůstatku na hlavní spolek. Teprve poté může dojít k výmazu pobočného spolku ze spolkového rejstříku, a tedy i k jeho zániku (srov. § 185 ObčZ).

Přechod současných organizačních jednotek na pobočné spolky

Základní princip spočívá v automatickém přechodu, a to v souladu s § 3045 ObčZ: *„Organizační jednotky sdružení způsobilé jednat svým jménem podle zákona č. 83/1990 Sb. o sdružování občanů...se považují za pobočné spolky podle tohoto zákona.“*

Na základě tohoto ustanovení není sporu, že organizační jednotky, které budou ke dni 31. 12. 2013 zapsány v evidenci Ministerstva vnitra, se s účinností ObčZ (tj. k 1. 1. 2014) stanou pobočnými spolky. Bezproblémovosti tohoto přechodu přispívá i přechodné ustanovení § 125 rejstříkového zákona, který stanoví fikci, že dosavadní evidence občanských sdružení vč. jejich organizačních jednotek se považuje za spolkový rejstřík. Tím je zaručeno, že i po přechodné období, ve kterém budou přesouvána data z Ministerstva vnitra na rejstříkové soudy, bude na pobočné spolky nahlíženo jako na zapsané ve spolkovém rejstříku, a tedy i vyhovující požadavkům ObčZ.

Ne zcela jasnou pozici však budou mít organizační jednotky, které nebudou do konce roku 2013 zapsány na seznam Ministerstva vnitra. Vlivem nedotaženosti současného zákona o sdružování občanů je totiž možné považovat i takové organizační jednotky za existující subjekty. Nicméně podmínky ObčZ již splňovat nebudou, neboť ten přiznává pobočným spolkům subjektivitu **až po jejich zápisu** do spolkového rejstříku.

Domníváme se, že na takové organizační jednotky bude třeba od 1. 1. 2014 hledět jako na **předčasné pobočné spolky**, tedy jako na kvazi-subjekty, za jejichž právní jednání spoluodpovídá hlavní spolek (viz výše), a to až do doby zápisu do spolkového rejstříku.

jk

jksigma@seznam.cz

602545399